



Številka: Up-858/20-25

Datum: 24. 11. 2022

## ODLOČBA

Ustavno sodišče je v postopku odločanja o ustavni pritožbi Franca Slivarja, Ljubljana, ki ga zastopa samostojni podjetnik France Antić, s. p., Ljubljana, na seji 24. novembra 2022

sklenilo:

**Sklep Višjega sodišča v Ljubljani št. II Ip 392/2020 z dne 22. 5. 2020 in sklep Okrajnega sodišča v Ljubljani št. 3206 I 3231/2017 z dne 24. 12. 2019 se razveljavita in zadeva se vrne Okrajnemu sodišču v Ljubljani v novo odločanje.**

## OBRAZLOŽITEV

### A.

1. Pritožnik je dolžnik v postopku izvršbe, ki jo vodi banka iz Republike Avstrije na nepremičnino, ki je njegov dom. Potem ko je vložil zoper banko tožbo na ugotovitev ničnosti izvršilnega naslova (neposredno izvršljivega notarskega zapisa), je vložil tudi predlog za odlog izvršbe na nepremičnino, ki ga je Okrajno sodišče zavrnilo. Pojasnilo je, da pritožnik ni izkazal za verjetno, da bi s takojšnjo izvršbo pretrpel nenadomestljivo ali težko nadomestljivo škodo, ki je večja od tiste, ki zaradi odloga lahko nastane upnici. Prodaja nepremičnine in brezdomstvo pritožnika naj bi bili zgolj posledici realizacije izvršilnega postopka. Pritožnik naj ne bi trdil, da je v dveh letih naredil karkoli, da bi poplačal dolg ali si poskušal najti drug prostor za bivanje. Po mnenju Okrajnega sodišča naj pritožnik ne bi zatrjeval posebno hudih zdravstvenih težav. Te, ki jih je zatrjeval, pa naj ne bi utemeljevale odloga izvršbe. Predlog za zaslišanje pritožnikove zdravnice je sodišče zavrnilo, ker naj ne bi bilo ovir za pritožnika, da bi zdravstvene težave dokazal listinsko. Predlog, da naj sodišče pridobi pritožnikov zdravstveni karton, pa je zavrnilo, ker naj bi ga lahko pridobil tudi sam. Poslabšanje zdravja zaradi prodaje hiše naj bi pritožnik zatrjeval pavšalno in brez dokazov. Okrajno sodišče je tudi zavrnilo pritožnikovo bojazen, da bo morebitna nasprotna izvršba v Republiki Avstriji neuspešna. Okrajno sodišče je še

presoјalo, ali je pritožnik s stopnjo verjetnosti izkazal ničnostne razloge notarskega zapisa (in ugotovilo, da jih ni) in ali so podani razlogi za odlog izvršbe iz drugega, četrtega in petega odstavka 71. člena Zakona o izvršbi in zavarovanju (Uradni list RS, št. 3/07 – uradno prečiščeno besedilo, 93/07, 28/09, 51/10, 26/11, 53/14, 54/15 in 11/18 – v nadaljevanju ZIZ)<sup>1</sup> (in ugotovilo, da niso).

2. Okrajno sodišče pritožniku ni pred svojo odločitvijo vročilo v izjavo upničinega odgovora na predlog za odlog. Prav tako ni opravilo naroka.

3. Višje sodišče je zavrnilo pritožnikovo pritožbo zoper navedeni sklep. Opustitev vročitve upničine vloge naj ne bi bila bistvena kršitev pravil postopka, saj: (a) naj na splošno upnikovo strinjanje ali nestrinjanje s predlaganim odlogom v ničemer ne bi pripomoglo k odločitvam sodišč prve stopnje o odlogu, poleg tega pa naj bi (b) upnica v vlogi podala le pravna naziranja, ne pa trditve in dokazov, ki so vplivali na odločitev sodišča prve stopnje (z izjemo trditve, da je bila kreditna pogodba sklenjena v Republiki Avstriji, ki pa ji je pravno relevanco odreklo samo Višje sodišče). Pritožnik naj tudi ne bi pojasnil, katere navedbe, ki bi vplivale na odločitev sodišča prve stopnje, bi podal, če bi prejel odgovor upnice v izjavo.

4. Po mnenju Višjega sodišča je pritožnik svoje zdravstvene težave opisal pavšalno. Sploh naj ne bi podal trditve o takem poslabšanju zdravja, ki bi lahko po sodni praksi utemeljilo odlog izvršbe. Pomanjkljive trditvene podlage pa naj ne bi bilo dopustno nadomestiti z zaslišanjem pritožnika in njegove zdravnice. Višje sodišče je poudarilo, da v konkretnem primeru ni mogoče govoriti o nesorazmerju med terjatvijo in vrednostjo pritožnikovega doma. Navedlo in utemeljilo je, zakaj dejstvo, da je upnica avstrijska banka, ne pomeni okoliščine, ki bi utemeljevala odlog izvršbe. Pojasnilo je, da v primeru tožbenega izpodbijanja veljavnosti pravnega posla iz neposredno izvršljivega notarskega zapisa sodišče, ki odloča o odlogu izvršbe, v presojo verjetnosti izkaza nenadomestljive ali težko nadomestljive škode praviloma vključi tudi presojo verjetnosti dolžnikovega uspeha v pravdi po navedeni tožbi. Vendar naj bi tudi v takem primeru dolžnik, ki predlaga odlog, moral podati ustrezno trditveno podlago. Višje sodišče je ocenilo, da pritožnik ni z verjetnostjo izkazal ničnosti kreditne pogodbe, sklenjene v neposredno izvršljivem notarskem zapisu. Do tega zaključka je prišlo po tem, ko se je opredelilo do očitkov o podeljevanju kreditov v Republiki Sloveniji brez dovoljenja po bančnih predpisih, o kršitvi pojasnilne dolžnosti, o delovanju solidarne dolžnice kot domnevne kreditne posrednice ter o oderuški pogodbi. Sodišče prve stopnje naj pritožnika ne bi bilo dolžno zaslišati glede kršitve pojasnilne dolžnosti, ker naj bi bile njegove navedbe glede tega pomanjkljive oziroma presplošne.

---

<sup>1</sup> Sodišče v obravnavani zadevi še ni moglo uporabiti veljavne ureditve odloga izvršbe na predlog dolžnika ali po uradni dolžnosti, ki je bila uveljavljena z Zakonom o spremembah in dopolnitvah Zakona o izvršbi in zavarovanju (Uradni list RS, št. 36/21 – v nadaljevanju ZIZ-M).

5. Pritožnik pravnomočno zavrnitev predloga za odlog izvršbe na nepremičnino izpodbija z ustavno pritožbo, s katero zatrjuje kršitev 2., 14., 21., 22., 34., 35. in 36. člena Ustave. Glede večjega števila svojih dejanskih navedb iz predloga za odlog meni, da bi se morale šteti za dokazane, ker jih upnica ni prerekala. Ker se niso štete za dokazane, naj bi bila to kršitev pravice do poštenega sojenja iz 22. člena Ustave. V zvezi z opustitvijo vročitve vloge upnice v odgovor navaja, da se je sodišče prve stopnje v več elementih oprlo na navedbe iz te vloge. To naj bi veljalo za ugotovitve o kraju sklenitve kreditne pogodbe in o naravi razmerja med banko in sodolžnico. Višje sodišče naj bi iz odgovora upnice prepisalo trditev, da ni nesorazmerja med izterjevano terjatvijo in vrednostjo pritožnikovega doma. Vloga upnice je po mnenju pritožnika vplivala na končni izid postopka, naziranja Višjega sodišča v zvezi z opustitvijo vročitve te vloge pritožniku v odgovor pa naj bi bila ustavno nevzdržna z vidika pravice do izjave.

6. Pritožnik nasprotuje stališču Višjega sodišča o njegovem pomanjkljivem zatrjevanju grožnje poslabšanja zdravja zaradi mogoče izgube doma. Okrajno sodišče naj v zvezi s tem ne bi izpolnilo svoje dolžnosti materialnega procesnega vodstva, Višje sodišče pa naj te napake ne bi saniralo. Taka prestroga razlaga zahtev trditvenega bremena naj bi pomenila tudi, da je z vidika 22. člena Ustave sporna zavrnitev pritožnikovih dokaznih predlogov v zvezi z zdravstvenim stanjem (zaslišanje pritožnika in lečeče zdravnice, zdravstveni karton). Enako naj bi veljalo za zavrnitev zaslišanja pritožnika v zvezi s kršitvijo pojasnilne dolžnosti banke, kjer pritožnik sicer tudi ne sprejema, da bi bila njegova trditvena podlaga presplošna.

7. Pritožnik opozarja na sodno prakso, ki ugotavlja velik pomen instituta odloga izvršbe za varstvo ustavno varovane dobrine doma, in poudarja možnost dopolnjevanja trditvene in dokazne podlage še na naroku ter previdno uporabo instituta prekluzije. Zatrjuje nekatere kršitve razpravnega načela in kršitev pravice do obrazloženosti sodne odločbe. Izpostavlja, da pravo Evropske unije (v nadaljevanju EU) zahteva, da sodišče po uradni dolžnosti zavrne učinkovanje nepoštenih pogodbenih pogojev zoper potrošnika. Ne strinja se z argumentacijo Višjega sodišča v zvezi z verjetnostjo ničnosti kreditne pogodbe v notarskem zapisu zaradi kreditiranja brez ustreznega dovoljenja.

8. Ustavno sodišče je 7. 9. 2020 s sklepom senata št. Up-858/20 ustavno pritožbo sprejelo v obravnavo. Z istim sklepom je do končne odločitve Ustavnega sodišča prepovedalo nadaljevanje izvršilnih dejanj v postopku izvršbe na pritožnikovo nepremičnino. O sprejemu ustavne pritožbe je Ustavno sodišče skladno s prvim odstavkom 56. člena Zakona o Ustavnem sodišču (Uradni list RS, št. 64/07 – uradno prečiščeno besedilo, 109/12, 23/20 in 92/21 – v nadaljevanju ZUstS) obvestilo Višje sodišče v Ljubljani, skladno z drugim odstavkom istega člena pa je ustavno pritožbo poslalo v odgovor nasprotni stranki iz izvršilnega postopka (upnici).

9. Upnica je odgovorila na ustavno pritožbo. Predlaga njeno zavrnitev in se sklicuje na svoje navedbe v vlogah iz pravnega in izvršilnega postopka. Meni, da pritožnik v postopku odločanja o odlogu izvršbe ni izkazal ničnosti kreditne pogodbe s stopnjo

verjetnosti. Navaja, da ni s solidarno dolžnico nikoli imela sklenjene pogodbe o kreditnem posredovanju ali zastopanju. Zanima, da bi skupaj z navedeno solidarno dolžnico izkoristili slab finančni položaj pritožnika in da je kreditna pogodba odušerka oziroma da na njeni podlagi gredo upnici nesorazmerne koristi. Finančni položaj pritožnika naj sploh ne bi bil slab. Upnica izpostavlja, da ni pomembno, kdaj je dobila dovoljenje za opravljanje bančnih poslov v Republiki Sloveniji. Konkretna kreditna pogodba naj bi bila sklenjena v Republiki Avstriji. Tam naj bi bilo tudi izvršeno izplačilo kredita. Sicer pa naj izostanek notifikacije opravljanja kreditne dejavnosti na ozemlju Republike Slovenije ne bi imel vpliva na veljavnost kreditne pogodbe. Upnica navaja, da s pritožnikom pred sklenitvijo kreditne pogodbe ni komunicirala le zato, ker je sam za pogajanje z banko, podpis kreditne pogodbe in dvig denarja pooblastil solidarno dolžnico (upnica meni, da bi prav ta morala pritožnika seznaniti z vsebino te pogodbe). Opozarja, da pritožnik terjatve ne more poplačati drugače kot s prodajo nepremičnine, ki je njegov dom.

10. Ustavno sodišče je pritožniku vročilo odgovor upnice. Nanj se je odzval. Vztraja pri ustavni pritožbi in opozarja, da je upnica določene dokumente prvič predložila šele v odgovoru na ustavno pritožbo. Meni, da je izkazal verjetnost, da lahko uspe v pravdi na neveljavnost kreditne pogodbe, pa tudi da obstajajo druge predpostavke za ugoditev predlogu za odlog. Ustavnemu sodišču pošilja določene časopisne članke, ki naj bi kazali na "modus operandi" upnice.<sup>2</sup>

11. Ustavno sodišče je vpogledalo v spis Okrajnega sodišča v Ljubljani št. 3206 I 3231/2017.

## B. – I.

### **Presoja očitkov o opustitvi vročanja odgovora na predlog za odlog izvršbe**

12. Pritožnik med drugim zatrjuje kršitev človekove pravice do enakega varstva pravic iz 22. člena Ustave, ker naj mu ne bi bil (tako, da bi se lahko o njem izjavil še pred izdajo sklepa prve stopnje) vročen odgovor upnice na predlog za odlog izvršbe. Na argumente iz odgovora upnice naj bi se pri zavrnitvi predloga za odlog oprli tako sodišče prve stopnje kot sodišče druge stopnje. Iz spisa izvršilne zadeve in tudi iz obrazložitve sklepa Višjega sodišča izhaja, da je bil odgovor upnice pritožniku res vročen šele ob vročitvi sklepa Okrajnega sodišča, da se njegov predlog za odlog izvršbe zavrne. To pomeni, da je sodišče prve stopnje ocenilo, da pritožniku ni treba dati možnosti, da se z navedeno vlogo upnice seznanijo tako, da bi lahko odgovoril na njene navedbe v času, v katerem bi s tem odgovorom lahko vplival na to, kako bo sodišče prve stopnje ovrednotilo in upoštevalo navedeno vlogo upnice pri odločitvi o odlogu izvršbe.

---

<sup>2</sup> Navedbe iz te vloge pritožnika (skupaj s priloženimi listinami) niso bile pomembne za odločitev Ustavnega sodišča, ki te vloge zato ni vročilo upnici.

13. Bistvena vsebina pravice iz 22. člena Ustave je v tem, da posamezniku zagotavlja možnost, da se udeležuje postopka, v katerem se odloča o njegovi pravici, ter možnost, da se izjavi o dejstvih in okoliščinah, ki so pomembni za odločitev o njegovi pravici. Ta ustavna pravica stranki v postopku omogoča, da se izjavi o vseh dejanskih in pravnih vidikih zadeve.<sup>3</sup> Eden od pomembnejših elementov pravice do enakega varstva pravic je pravica do izjave. Zato mora biti vsaki stranki dana možnost, da se izjavi o vseh dejstvih in dokazih, pravnih vprašanjih, navedbah nasprotnne stranke oziroma najširše o vsem procesnem gradivu, ki je pomembno za odločitev o njeni zadevi.<sup>4</sup> Bistven predpogoj za uresničevanje pravice do izjave v postopku je pravica do informacije; stranka pravice do izjave v postopku ne more uresničiti, če ni zagotovljeno, da bo predhodno izvedela za procesna dejanja, glede katerih se ima pravico izjaviti.<sup>5</sup> Najpomembnejši procesni institut, ki služi uresničevanju pravice do informacije, je vročanje.<sup>6</sup> Vročitev vloge nasprotnika v sodnem postopku stranki in priznanje primerne roka za izjavo o navedbah v tej vlogi varuje bistveno vsebino pravice iz 22. člena Ustave, ki posamezniku zagotavlja možnost, da se izjavi o dejstvih in okoliščinah, ki so pomembni za odločitev o njegovi pravici, in sicer tako o dejanskih kot o pravnih vidikih zadeve.<sup>7</sup>

14. Ustavno sodišče je v odločbi št. Up-419/10, s katero je zaradi kršitve 22. člena Ustave ugodilo ustavni pritožbi, odločalo o podobnem primeru, kot je obravnavani.<sup>8</sup> V 10. točki obrazložitve navedene odločbe je pojasnilo, da mora sodišče v primerih, ko ni jasnega in nedvoumnega zakonskega pravila, ki bi določalo, ali je neko vlogo treba vročiti nasprotniku v opredelitev ali ne, izhajati iz težnje po varovanju bistva človekove pravice do izjave, ki je v tem, da se lahko posameznik izjavi o vsem, kar je pomembno za odločitev o njegovi pravici, in sicer tako o dejanskih kot o pravnih vidikih zadeve. Ustavno sodišče je v tej točki obrazložitve med drugim še navedlo: "[...] opustitev vročitve vloge (v konkretnem primeru odgovora na tožbo v upravnem sporu) ni kršitev pravice do izjave tožnice, če je odgovor na tožbo vsebinsko povsem prazen. Če je tako, izjavljanje o takšni vlogi niti ni mogoče, zato tudi seznanjanje z njo ne more prispevati k uresničevanju pravice do izjave. [...] Vlog, ki ne morejo vplivati na končni izid postopka, nasprotniku

---

<sup>3</sup> Odločba Ustavnega sodišča št. Up-416/09 z dne 20. 5. 2010 (Uradni list RS, št. 48/10), 7. točka obrazložitve.

<sup>4</sup> Primerjaj z odločbo Ustavnega sodišča št. Up-209/14 z dne 9. 7. 2015, 10. točka obrazložitve. V odločbi št. Up-108/00 z dne 20. 2. 2003 (Uradni list RS, št. 26/03, in OdlUS XII, 49), 7. točka obrazložitve, je Ustavno sodišče poudarilo, da ima na podlagi 22. člena Ustave stranka pravico, da se lahko izjavi o celotnem procesnem gradivu, ki je v sodnem spisu in ki lahko vpliva na odločitev sodišča.

<sup>5</sup> A. Galič, Ustavno civilno procesno pravo, GV Založba, Ljubljana 2004, str. 274.

<sup>6</sup> Prav tam.

<sup>7</sup> Odločba Ustavnega sodišča št. Up-419/10 z dne 2. 12. 2010 (Uradni list RS, št. 107/10), 7. točka obrazložitve.

<sup>8</sup> V navedeni zadevi sodišče prve stopnje pritožnici ni vročilo v odgovor odgovora na ugovor zoper sklep o začasni odredbi in pripravljalne vloge upnika. Obe vlogi sta bili dopustni in pravno pomembni – na njune navedbe sta se oprli obe sodišči.

torej ni treba vročiti, vendar mora biti sodišče pri takšnem sklepanju previdno, saj je treba praviloma sami stranki prepustiti odločitev o tem, ali se bo izjavila o določenem dokumentu.<sup>9</sup> Ne glede na to je jasno, da se stranki vročajo le pravočasne in dopustne vloge nasprotnika, saj sodišče prepoznih<sup>10</sup> in nedopustnih<sup>11</sup> vlog pri odločanju ne sme upoštevati in jih v skladu s predpisi praviloma zavrže. Prav tako ne bi imelo smisla omogočati opredelitve do očitno pravno nepomembnih ali neutemeljenih navedb nasprotnika. Pri takšni oceni je sicer potrebna še posebna previdnost.<sup>12</sup> Pravica do izjave nazadnje ne narekuje niti seznanitve stranke z vlogami nasprotnika, ki ne vsebujejo po vsebini nič novega in so v svojem bistvu le (četudi nekoliko spremenjena) ponovitve tistega, kar je bilo že prej povedano in pravilno vročeno."

15. V obravnavanem primeru sodišče prve stopnje pritožniku ni vročilo v izjavo odgovora upnice na predlog za odlog izvršbe. Sodišče prve stopnje ni štelo, da bi bilo treba to opustitev kakorkoli obrazložiti, medtem ko je sodišče druge stopnje v 8. točki obrazložitve izpodbijanega sklepa podalo določena pojasnila, zakaj po njegovem mnenju tako ravnanje prve stopnje ni sporno z vidika možnosti pritožnika izjaviti se o zadevi. Prvo izmed teh pojasnil je v očitnem nasprotju s človekovo pravico iz 22. člena Ustave, saj se zdi, da vnaprej in na splošno izključuje dolžnost sodišč vročati dolžnikom odgovore upnikov na dolžnikove predloge za odlog izvršbe.<sup>13</sup> Vendar se je Višje sodišče poleg tega

---

<sup>9</sup> To izhaja iz ustaljene sodne prakse Evropskega sodišča za človekove pravice (ESČP), tudi iz sodbe v zadevi *Milatová in drugi proti Republiki Češki* z dne 21. 6. 2005.

<sup>10</sup> Za odgovor na ugovor npr. velja, da mora biti vložen v roku osmih dni (drugi odstavek 57. člena ZIZ). Če upnik v roku ne odgovori na ugovor, sodišče odloči o ugovoru, pri čemer šteje, da so dolžnikove navedbe iz ugovora resnične (prvi odstavek 58. člena ZIZ).

<sup>11</sup> Nedopustne so vloge, ki nimajo predpisane vsebine (tako že navedeni tretji odstavek 58. člena ZIZ določa, da mora odgovor na ugovor vsebovati dejstva in da morajo biti skupaj z njim predloženi dokazi, na katere je upnik opiral predlog za izvršbo). Konkretna vloga je lahko nedopustna tudi zato, ker so v njej navedena dejstva prekludirana, kar velja med drugim za ugovor zoper sklep o izvršbi po izteku roka, ki temelji na razlogih, ki bi jih dolžnik lahko uveljavil v prejšnjem ugovoru (drugi odstavek 56. člena ZIZ).

<sup>12</sup> Trditve, argumenti in stališča so očitno pravno nepomembni, če je na prvi pogled jasno, da se sodišče pri odločanju niti dejansko niti pravno ne more in ne sme opreti na njih. To velja npr. za vlogo v postopku zavarovanja z začasno odredbo za zavarovanje denarne terjatve, s katero dolžnik sploh ne izpodbija obstoja pogojev za izdajo začasne odredbe iz 270. člena ZIZ, ampak se opredeljuje npr. do splošne kvalitete sodnega odločanja v državi. Očitno pravno neutemeljena je lahko vloga, v kateri stranka razlaga svoje doktrinarne poglede na pravno pravilo, ki bi sicer utegnilo biti uporabljeno pri odločanju, vendar je strankina vloga tako nerazumna, nekvalitetna ali celo logično nesmiselna, da je na prvi pogled očitno, da na rezultat spora ne more vplivati.

<sup>13</sup> To je stališče, da "upnikovo strinjanje oziroma nestrinjanje s predlaganim odlogom v ničemer ne pripomore k odločitvi sodišča prve stopnje [...] presojo izkazanosti pogojev za odlog izvršbe mora kot rečeno opraviti sodišče samo". To stališče bi bilo ustavno sprejemljivo le, če odgovor upnika na predlog za odlog izvršbe že v temelju nikoli ne bi mogel biti v nobenem delu upošteven za

oprlo tudi na stališči, da: (a) trditve in dokazi upnice iz odgovora niso bili pravno pomembni za odločitev sodišča prve stopnje o odlogu;<sup>14</sup> (b) pritožnik ni pojasnil – očitno v pritožbi zoper sklep Okrajnega sodišča –, katere navedbe, ki bi vplivale na odločitev sodišča prve stopnje, bi podal, če bi upničin odgovor prejel v izjavo.

16. Čeprav je Višje sodišče iz pravno relevantne dejanske podlage odločitve o zavrnitvi predloga za odlog izvršbe "izključilo" trditve upnice o kraju sklenitve kreditne pogodbe, je po presoji Ustavnega sodišča odgovor upnice na predlog za odlog izvršbe vseboval nekatere navedbe, ki so se po na dveh stopnjah preizkušeni presoji sodišč izkazale za pravno pomembne in utemeljene, ter je mogoče šteti, da se izpodbijani odločitvi nanje opirata. Pritožnik v ustavni pritožbi med drugim navaja, da je sodišče prve stopnje sledilo navedbam upnice, da naj (z njene strani sicer zanikano) kreditno posredništvo ne bi imelo nikakršnega vpliva na veljavnost same kreditne pogodbe in da se banke ne tiče odnos med solidarno dolžnico in pritožnikom (str. 9 in 13 ustavne pritožbe).<sup>15</sup> Navaja tudi, da je Višje sodišče iz odgovora upnice prepisalo argument, da gre za izterjavo zelo visoke terjatve in da ni mogoče govoriti o nesorazmerju med terjatvijo in vrednostjo dolžnikovega doma (str. 15 ustavne pritožbe).<sup>16</sup>

17. Ne drži, da se sodišči sploh nista oprli na trditve upnice iz nevročenega odgovora. Višje sodišče je v 10. točki obrazložitve sklepa povzelo trditve upnice o visoki terjatvi in odsotnosti nesorazmerja med terjatvijo in vrednostjo pritožnikovega doma. Prav tako sta sodišči očitno šteli za upoštevne in pomembne trditve upnice, ki je zanikala, da bi bila solidarna dolžnica njena kreditna posrednica, in trdila, da je izkazano le obligacijsko razmerje med solidarno dolžnico in samim pritožnikom, ki ne vpliva na veljavnost kreditne pogodbe (glej drugi odstavek na strani 5 sklepa Okrajnega sodišča in 15. točko obrazložitve sklepa Višjega sodišča). Sodišči nista upoštevali ustaljene razlage 22. člena Ustave, da ima stranka pravico, da se seznanj z dopustno vlogo druge stranke, ki vsebuje nova pravno pomembna stališča, na katera sodišče opre svojo odločitev, in se opredeli

---

odločitev sodišča o odlogu, če se torej upnik sploh ne bi smel izreči o predlogu dolžnika za odlog (do te skrajnosti izpeljano stališče pa bi kršilo upnikovo pravico do izjave).

<sup>14</sup> To po razlagi Višjega sodišča velja za upničina "pravna naziranja o tem, ali je dolžnik izkazal zakonske pogoje za odlog izvršbe", glede ene dejanske trditve upnice, ki jo je Okrajno sodišče štelo za resnično (da je bila kreditna pogodba sklenjena v Avstriji), pa je Višje sodišče v 14. točki obrazložitve svojega sklepa samo ocenilo, da dejstvo ni pravno relevantno.

<sup>15</sup> Gre za navedbe upnice iz odgovora na predlog za odlog izvršbe: "[...] Neutemeljeno in neizkazano je zaenkrat tudi kakršnokoli sodelovanje upnika in druge toženke [...] v smeri po dolžniku zatrjevanega posredništva, ki naj bi imelo posledice na veljavnost kreditne pogodbe. Dolžnik v tej smeri več kot pavšalnih trditve ni predložil. Po dolžniku predložena pogodba [...] ne potrjuje sodelovanja druge toženke in upnika, temveč sodelovanje dolžnika in druge toženke. To pa je razmerje med njima, ki na veljavnost kreditne pogodbe ne more vplivati [...]." V nadaljevanju upnica še zatrdi, da solidarna dolžnica "nikakor ni delovala kot kreditna posrednica".

<sup>16</sup> Upnica je v odgovoru na predlog za odlog izvršbe zapisala, da ob sorazmerno visoki terjatvi ni nesorazmerja med vrednostjo nepremičnine, ki se prodaja, in njeno terjatvijo.

do nje.<sup>17</sup> S tem, ko sodišče prve stopnje pritožniku ni vročilo pravno pomembnega in dopustnega odgovora upnice na predlog za odlog izvršbe in se pritožnik do njega ni mogel opredeliti, mu je prekršilo človekovo pravico iz 22. člena Ustave. Višje sodišče je isto človekovo pravico pritožniku prekršilo s tem, da kljub pritožbenim očitkom te kršitve ni saniralo, pač pa se je tudi samo oprlo na nekatere trditve iz odgovora upnice. Poleg tega je v neskladju z 22. členom Ustave tudi stališče Višjega sodišča, da bi moral v okoliščinah primera pritožnik pojasniti, katerih pravno pomembnih navedb ni mogel podati v postopku pred sodiščem prve stopnje, ker vloge upnice ni prejel v izjavo. To stališče namreč dolžnost vročanja pravno pomembnih vlog nasprotnika v seznanitev in izjavo pogojuje tako, da na stranko, ki vloge ni prejela, prenaša breme prepričevanja sodišča, da je ta opustitev res vplivala na izid postopka. Taka relativizacija človekove pravice do izjave ni sprejemljiva.<sup>18</sup>

## B. – II.

### **Presoja očitkov o neutemeljeni zavrnitvi dokaznega predloga za zaslišanje pritožnika glede kršitve pojasnilne dolžnosti banke**

18. Pritožnik zatrjuje kršitev človekove pravice do enakega varstva pravic iz 22. člena Ustave med drugim zaradi ustavno neupravičene zavrnitve njegovega dokaznega predloga za lastno zaslišanje v zvezi s kršitvijo pojasnilne dolžnosti upnice. Trdi, da je podal glede pojasnilne dolžnosti ustrezno trditveno podlago, v vsakem primeru pa naj bi sodišče prve stopnje v zvezi s tem moralo opraviti pravilno materialno procesno vodstvo, v vlogi krepitve učinkovitega uresničevanja pravice do izjave in kot protiutež pretirani strogosti razpravnega načela.

19. Pravica stranke, da sodeluje v dokaznem postopku, predlaga dokaze ter se izreče o dokaznih predlogih nasprotne stranke, je eden izmed elementov pravice do izjave v postopku, ki je vsebovana v 22. členu Ustave. Za sodišče iz te ustavne pravice izhaja obveznost, da dokazne predloge strank pretehta in predlagane dokaze, če se nanašajo

---

<sup>17</sup> Odločba Ustavnega sodišča št. Up-419/10, 11. točka obrazložitve.

<sup>18</sup> Glej 59. točko obrazložitve sodbe ESČP v zadevi *Bajić proti Severni Makedoniji* z dne 10. 6. 2021. ESČP je pojasnilo, da se mu ni treba ukvarjati s tem, ali je opustitev vročitve ene od vlog tožilstva obrambi dejansko (v postopku) škodila pritožniku; do sklepa o obstoju kršitve pravice do poštenega postopka je mogoče priti tudi brez izkaza takega učinka. Stranka se ima sama pravico odločiti glede tega, ali se bo opredelila do določenega dokumenta. V angleškem izvorniku: "...since the observations in question sought to influence the Supreme Court's decision by calling for the appeal to be dismissed, and in view of the nature of the issues to be decided by the Supreme Court, it does not need to determine whether the failure to communicate the relevant document caused the applicant any prejudice; the existence of a violation is conceivable even in the absence of prejudice...As emphasised several times already, it is for the applicant to judge whether or not a document calls for a comment on his part..."



na dejstva, ki so v sporu pravno relevantna, načeloma izvede. Stranka, ki predlaga izvedbo dokaza, mora navesti, dokazovanju katerih dejstev bo tak dokaz služil. Sodišče nato odloči, ali bo izvedbo dokaza dopustilo ali ne. Zavrnitev dokaznega predloga stranke mora sodišče ustrezno obrazložiti.<sup>19</sup> Razloge, zakaj je predlagani dokaz zavrnilo, mora navesti v sklepu, s katerim zavrne izvedbo dokaza, ali pa vsaj v končni odločbi.<sup>20</sup> Iz pravice do enakega varstva pravic izhaja tudi, da sodišče ne sme zavrniti dokaznih predlogov strank, če za to niso podani ustavno sprejemljivi razlogi. Tako na primer pravica iz 22. člena Ustave načeloma prepoveduje vnaprejšnjo dokazno oceno.<sup>21</sup> Ustavno sprejemljivi razlogi za zavrnitev dokaznih predlogov strank se v temelju delijo na dve skupini: (a) izvedba predlaganega dokaza na odločitev sodišča ne bi mogla vplivati in (b) izvedba predlaganega dokaza sama po sebi nasprotuje kakšni ustavni vrednoti, ki v okoliščinah primera prevlada nad pravico do kontradiktornega postopka.<sup>22</sup>

20. Ustavno sprejemljiv razlog za zavrnitev dokaznega predloga stranke je tudi to, da poskuša stranka z zadevnim dokazom dokazati dejstva, ki jih je zatrjevala pavšalno oziroma presplošno (ne dovolj konkretizirano), to je v nasprotju s postopkovnimi pravili. V pravnem postopku (glede na 15. člen ZIZ<sup>23</sup> smiselno tudi v izvršilnem postopku) velja razpravno načelo, po katerem morajo stranke navesti vsa dejstva, na katera opirajo svoje zahteve, in predlagati dokaze, s katerimi se ta dejstva dokazujejo.<sup>24</sup> Stranka mora dejstva, na katera opira svoj zahtevek, navesti dovolj konkretizirano; ne zadoščajo pravne abstrakcije ali ohlapne in pavšalne navedbe.<sup>25</sup> Teorija razpravlja o težavnosti v mejnih primerih razlikovanja med nesklepčno tožbo (ki se zavrne) in nepopolno tožbo (ki se

---

<sup>19</sup> Primerjaj s sklepom Ustavnega sodišča št. Up-90/98 z dne 10. 10. 2000, 3. točka obrazložitve.

<sup>20</sup> Glej odločbo Ustavnega sodišča št. Up-219/15 z dne 19. 5. 2016 (Uradni list RS, št. 40/16), 15. točka obrazložitve.

<sup>21</sup> Glej sklep Ustavnega sodišča št. Up-420/00 z dne 21. 5. 2002, 6. točka obrazložitve.

<sup>22</sup> Glej sklep Ustavnega sodišča št. Up-90/98 in primerjaj z odločbo Ustavnega sodišča št. Up-472/02 z dne 7. 10. 2004 (Uradni list RS, št. 114/04, in OdlUS XIII, 85), v kateri je Ustavno sodišče razvilo stališče, da je v primeru dokazov, pridobljenih s kršitvijo človekovih pravic, izvedba takega dokaza dopustna le v primeru posebej utemeljenih okoliščin in če ima poseben pomen za izvrševanje neke pravice, ki jo varuje Ustava. Sodišče mora skrbno presoditi, kateri pravici je treba dati prednost.

<sup>23</sup> Določba se je glasila: "V postopku izvršbe in zavarovanja se smiselno uporabljajo določbe zakona o pravnem postopku, če ni v tem ali v kakšnem drugem zakonu drugače določeno."

<sup>24</sup> Prvi odstavek 7. člena Zakona o pravnem postopku (Uradni list RS, št. 73/07 – uradno prečiščeno besedilo, 45/08 in 10/17 – v nadaljevanju ZPP). Člen 212 ZPP se glasi: "Vsaka stranka mora navesti dejstva in predlagati dokaze, na katere opira svoj zahtevek, ali s katerimi izpodbija navedbe in dokaze nasprotnika." Četrty odstavek 105. člena ZPP določa, da če izjava stranke vsebuje kakšno zahtevo, mora stranka v vlogi navesti dejstva, na katera jo opira, in dokaze, kadar je to potrebno. Obvezna sestavina tožbe so tudi dejstva, na katera tožnik opira zahtevek (prvi odstavek 180. člena ZPP).

<sup>25</sup> Glej pri A. Galič, komentar 180. člena ZPP, v: L. Ude, A. Galič (red.), Pravdni postopek, zakon s komentarjem, 2. knjiga, Uradni list in GV Založba, Ljubljana 2006, str. 130.

zavrže), zlasti pri uporabi širokih pravnih abstrakcij oziroma premalo konkretiziranih in specificiranih splošnih tožbenih navedb, pa tudi o tem, v kolikšni meri je vendarle mogoče navajanje pravnih pojmov priznati naravo navajanja dejstev.<sup>26</sup> Problematiko je mogoče smiselno prenesti tudi na vprašanje popolnosti oziroma sklepčnosti drugih vlog strank, tudi predlogov za odlog izvršbe.

21. Pritožnik je v predlogu za odlog izvršbe med drugim zatrjeval opustitev pojasnilne dolžnosti banke pri sklenitvi kreditne pogodbe in je v zvezi s tem predlagal svoje zaslišanje. S temi trditvami povezan razlog za odlog izvršbe je v 5. točki prvega odstavka 71. člena ZIZ.<sup>27</sup>

22. Sodišče prve stopnje ni opravilo naroka in ni izvedlo predlaganega dokaza ter ni obrazložilo, zakaj ni zaslišalo pritožnika v zvezi z domnevnimi kršitvami pojasnilne dolžnosti banke. Višje sodišče je pritožnikove trditve o opustitvi pojasnilne dolžnosti upnice štelo za presplošne; ob tako pomanjkljivi trditveni podlagi naj Okrajno sodišče pritožnika ne bi bilo dolžno zaslišati.<sup>28</sup>

23. Spoštovanje dokaznih jamstev pravice iz 22. člena Ustave, kot že navedeno, zahteva, da sodišče načeloma izvede predlagane dokaze, ki se nanašajo na pravno relevantna dejstva – če pa sodišče dokazni predlog stranke zavrne, mora zavrnitev obrazložiti z ustavno sprejemljivimi razlogi. Sodišče prve stopnje ni posebej obrazložilo, zakaj ni zaslišalo pritožnika v zvezi s pojasnilno dolžnostjo, Višje sodišče pa je to opravičilo s presplošnimi navedbami dejstev, ki naj bi se s tem dokazom dokazovala.

24. Za odločitev o obsegu ustavno zagotovljenih dokaznih jamstev ni nepomembno, iz kakšnega postopka za odlog izvršbe izvira ta ustavna pritožba. Pritožnik je dolžnik v postopku izvršbe za prodajo nepremičnine, ki je njegov dom. Predlog za odlog izvršbe, ki sta ga sodišči zavrnili, je zanj sredstvo za zagotovitev učinkovitosti vložene tožbe na ugotovitev ničnosti kreditne pogodbe, sklenjene v neposredno izvršljivem notarskem zapisu, ki je izvršilni naslov v zadevni izvršbi. Uspeh v pravnem postopku namreč za pritožnika nima večjega pomena, če bo nepremičnina, ki je njegov dom, že pred tem v

---

<sup>26</sup> Glej na primer pri N. Betetto, Razlikovanje med nesklepčno in nepopolno tožbo, Podjetje in delo, št. 6–7 (2009), str. 1638–1648, in M. Voglar, Vprašanja sklepčnosti v praksi sodišč prve stopnje, Pravosodni bilten, št. 2 (2016), str. 45–75.

<sup>27</sup> Skupaj z uvodnim besedilom, veljavnim za vse točke prvega odstavka 71. člena ZIZ, se je določba glasila: "Sodišče lahko na dolžnikov predlog popolnoma ali deloma odloži izvršbo, če dolžnik izkaže za verjetno, da bi s takojšnjo izvršbo pretrpel nenadomestljivo ali težko nadomestljivo škodo in da je ta škoda večja od tiste, ki zaradi odloga lahko nastane upniku, v naslednjih primerih: [...]"

5. če je vložena tožba na neveljavnost pravnega posla iz neposredno izvršljivega notarskega zapisa, na podlagi katerega je bila dovoljena izvršba;"

<sup>28</sup> Višje sodišče je vzelo na znanje, da je pritožnik trdil, da z banko sploh ni komuniciral, in navrglo, da je za to po lastnih navedbah pooblastil solidarno dolžnico.

izvršbi prodana.<sup>29</sup> Za ničnostno pravdo proti upnici je upošteven v času sklenitve kreditne pogodbe veljavni Zakon o potrošniških kreditih (Uradni list RS, št. 70/00, 41/04 in 111/07 – v nadaljevanju ZPotK), ki ga morajo sodišča, upoštevaje načelo primarnosti prava EU, razlagati v skladu z Direktivo Sveta 93/13/EGS z dne 5. aprila 1993 o nedovoljenih pogojih v potrošniških pogodbah (UL L 95, 21. 4. 1993 – v nadaljevanju Direktiva o nedovoljenih pogojih) in seveda tudi v skladu z Listino Evropske unije o temeljnih pravicah (UL C 202, 7. 6. 2016 – v nadaljevanju Listina)<sup>30</sup> ter drugimi pravili prava EU. Tudi Ustavno sodišče mora, ko v tej zadevi razlaga pravico do enakega varstva pravic iz 22. člena Ustave ter natančneje določa njen pomen in obseg, svojo razlago na podlagi tretjega odstavka 3.a člena Ustave prilagoditi upoštevanju primarne in sekundarne zakonodaje EU ter sodne prakse Sodišča Evropske unije (v nadaljevanju SEU).<sup>31</sup> SEU je s sodbo v zadevi *Aleš Kuhar in Jožef Kuhar proti Addiko Bank d. d.*, C-407/18, z dne 26. 6. 2019 razsodilo, da je Direktivo o nedovoljenih pogojih treba glede na načelo učinkovitosti<sup>32</sup> razlagati tako, da nasprotuje nacionalni zakonodaji, na podlagi katere nacionalno sodišče, ki odloča o predlogu za izvršbo na podlagi pogodbe o hipotekarnem kreditu, sklenjene med prodajalcem ali ponudnikom in potrošnikom v obliki neposredno izvršljivega notarskega zapisa, nima možnosti, da bodisi na predlog potrošnika bodisi po uradni dolžnosti preuči, ali so pogoji, vsebovani v takem zapisu, nepošteni v smislu te direktive, in na tej podlagi odloži predlagano izvršbo.

25. Odsotnost vsake utemeljitve sodišča prve stopnje ne zadosti zahtevam 22. člena Ustave. To sodišče ni obrazložilo zavrnitve dokaznega predloga za zaslišanje pritožnika.

26. Višje sodišče je predlagani dokaz zavrnilo s pojasnilom, da so dejanske trditve pritožnika o opustitvi upnične pojasnilne dolžnosti, ki jih želi z njimi dokazati, presplošne.<sup>33</sup> Kot je Ustavno sodišče zapisalo v 20. točki obrazložitve, je to stališče v

---

<sup>29</sup> Primerjaj z odločbo Ustavnega sodišča št. Up-223/17 z dne 21. 6. 2018. Ustavno sodišče je s to odločbo izpodbijana sklepa sodišč o zavrnitvi odloga izvršbe na nepremičnino razveljavilo, ker nista dosegala standarda obrazložene sodne odločbe. Izrecno je upoštevalo velik pomen zadeve za pritožnika, ki je sicer tudi vložil tožbo za ugotovitev delne ničnosti notarskega zapisa, ki je v tej zadevi predstavljal izvršilni naslov.

<sup>30</sup> Po prvem odstavku 51. člena Listine se njene določbe uporabljajo za države članice samo, ko te izvajajo pravo EU. Glej 23. točko odločbe Ustavnega sodišča št. U-I-59/17 z dne 18. 9. 2019 (Uradni list RS, št. 62/19, in OdlUS XXIV, 14) za podrobno obravnavo vprašanja, kdaj države zavezuje zahteva po spoštovanju Listine. Slovenska sodišča pri odločanju o potrošniških sporih po ZPotK ta zahteva očitno zavezuje.

<sup>31</sup> Prav tam.

<sup>32</sup> Načelo učinkovitosti prava EU je splošno načelo prava EU, ki zahteva, da procesni mehanizmi nacionalnega prava v praksi ne onemogočajo ali pretirano otežujejo uresničevanja pravic, ki jih potrošnikom podeljuje pravo EU.

<sup>33</sup> Ob tem je treba upoštevati, da dokaz, predvsem dokaz z zaslišanjem strank, pa tudi drug dokaz, ni namenjen temu, da se navedejo nova dejstva ali dopolnijo presplošne navedbe o že zatrjevanih dejstvih, pač pa le temu, da se ugotovi resničnost dejstev, ki sta jih stranki že (dovolj

temelju (na abstraktni ravni) ustavno sprejemljivo. Vendar se v zvezi s konkretno uporabo tega stališča v izpodbijanem sklepu Višjega sodišča zastavlja ustavnopravno relevantno vprašanje, ali je njegova ocena o presplošnosti navedenih dejanskih trditev pritožnika očitno napačna.<sup>34</sup>

27. Ustavno sodišče se ne more spuščati v pravilnost opredelitve pritožnikovih dejanskih navedb kot presplošnih v smislu preverjanja pravilnosti uporabe zakonskega procesnega prava. V okviru presoje očitkov o kršitvi pravice iz 22. člena Ustave pa lahko preverja, ali je utemeljitev zavrnitve dokaznega predloga, ker njegova izvedba na odločitev sodišča ne bi mogla vplivati (tudi iz tega razloga), tako očitno napačna ali brez razumne pravne obrazložitve, da jo je mogoče oceniti za samovoljno.<sup>35</sup> Kar se tiče zatrjevanih kršitev pojasnilne dolžnosti banke, je pritožnik v predlogu za odlog izvršbe med drugim navedel, da z upnico med postopkom odobritve kredita sploh ni komuniciral in da se je prvič srečal s predstavnikom banke (odvetnikom) na podpisu kreditne pogodbe. Trditve, da pritožnik z upnico "sploh ni komuniciral", ni mogoče razumeti drugače kot zatrjevanje, da mu upnica v zvezi s tveganji kreditne pogodbe ni prav nič pojasnjevala, saj med strankama pred podpisom pogodbe ni bilo (nikakršne) komunikacije. Ta trditev (najsibo resnična ali ne) očitno ni pavšalna ali presplošna, saj ni videti, kaj bi bilo še mogoče pojasnjevati, dodajati in podrobno opredeljevati v primeru trditve o odsotnosti vsakršne komunikacije.<sup>36</sup> Višje sodišče je z očitno napačno obrazložitvijo zavrnitve dokaznega predloga za zaslišanje pritožnika v zvezi s kršitvami pojasnilne dolžnosti prekršilo pritožnikovo pravico iz 22. člena Ustave.

28. Zaradi ugotovljenih kršitev človekove pravice iz 22. člena Ustave je Ustavno sodišče izpodbijana sklepa razveljavilo in zadevo vrnilo Okrajnemu sodišču v Ljubljani v novo odločanje. Pri tem bo moralo Okrajno sodišče, ki bo sicer odločalo po ureditvi, uveljavljeni

---

konkretizirano) zatrjevali (primerjaj sklep Ustavnega sodišča št. Up-781/04 z dne 10. 7. 2006, 3. točka obrazložitve).

<sup>34</sup> V 19. točki obrazložitve te odločbe je Ustavno sodišče zapisalo, da mora sodišče zavrnitev dokaznega predloga stranke ustrezno obrazložiti. Ko Ustavno sodišče odloča o očitku kršitve pravice do izjave, ne more preverjati zakonske pravilnosti obrazložitve zavrnitve dokaznega predloga (na primer pravilnosti materialnopravne presoje sodišča, ki narekuje, da neko dejstvo ni pravno pomembno). Vendar v okviru odločanja o očitkih kršitve pravice do kontradiktornega postopka ni mogoče tolerirati očitno napačnih oziroma arbitrarnih zavrnitev dokaznih predlogov (najsi izhajajo iz očitno napačne materialnopravne diagnoze spora ali iz očitno napačne uporabe procesnih pravil).

<sup>35</sup> O ustavnem procesnem jamstvu prepovedi sodniške samovolje Ustavno sodišče na primer v odločbi št. Up-1212/18 z dne 5. 6. 2019 (Uradni list RS, št. 45/19, in OdlUS XXIV, 30), 7. točka obrazložitve.

<sup>36</sup> Obenem pa je nejasno, kaj želi Višje sodišče pojasniti s pripombo, da je pritožnik za komunikacijo z banko pooblastil solidarno dolžnico (ali da bi upnica lahko pojasnilno dolžnost za pritožnika izpolnila s pojasnjevanjem solidarni dolžnici, ali da je upnica to dejansko storila, ali kaj tretjega).

z ZIZ-M,<sup>37</sup> upoštevati tudi razloge te odločbe. Ker je bilo treba izpodbijana sklepa razveljaviti že iz tega razloga, Ustavnemu sodišču drugih zatrjevanih kršitev (predvsem v zvezi z zavrnitvijo dokaznih predlogov pritožnika za zaslišanje pritožnika in lečeče zdravnice in za vpogled v zdravstveni karton v zvezi z zdravstvenimi težavami) ni bilo treba preizkusiti.

### C.

29. Ustavno sodišče je sprejelo to odločbo na podlagi prvega odstavka 59. člena ZUstS v sestavi: podpredsednik dr. Rok Čeferin ter sodnici in sodniki Dr. Dr. Klemen Jaklič (Oxford ZK, Harvard ZDA), dr. Rajko Knez, dr. Špelca Mežnar, dr. Rok Svetlič, Marko Šorli in dr. Katja Šugman Stubbs. Odločbo je sprejelo soglasno.

dr. Rok Čeferin  
Podpredsednik

---

<sup>37</sup> Člen 20 ZIZ-M se glasi: "Postopki, v katerih je bil predlog za izvršbo ali predlog za zavarovanje vložen pred uveljavitvijo tega zakona, se nadaljujejo in dokončajo po določbah tega zakona."